

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Instytut Historii WHiDK

Kierunek:

Historia

Specjalność:

doktryny polityczne i prawne

Poziom:

studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Historia polskiej myśli politycznej

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot specjalnościowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok I, semestr zimowy

Wymiar:

ćwiczenia: 30 godz.

Punkty ECTS:

ćwiczenia: 2

Forma zaliczenia:

ćwiczenia: zaliczenie z oceną

Prowadzący:

ćwiczenia: dr Mikołaj Rysiewicz;

Koordynator sylabusu:

dr Mikołaj Rysiewicz

Sylabus dostępny w ramach:

- [Historia polskiej myśli politycznej](#) [na kierunku:] [doktryny polityczne i prawne](#) (H_dpip), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr zimowy
 - [prowadzący ćwiczenia:30h/zo/2ECTS]: dr Mikołaj Rysiewicz;

Wymagania wstępne:

- znajomość historii doktryn politycznych i prawnych;
- znajomość historii nowożytnej powszechnej i Polski;
- znajomość podstawowych pojęć politycznych;
- umiejętność analitycznego czytania tekstów politycznych i filozoficzno-politycznych;

Cele:

- zaznajomienie studentów z głównymi tradycjami politycznymi dawnej Rzeczypospolitej (monarchizm i sarmacki republikanizm), a także z zagadnieniem tzw. "swoistości" polskiej kultury politycznej;
- omówienie istoty „przełomu” związanego z uchwaleniem Konstytucji 3 maja;
- zaznajomienie studentów z polską myślą porozbiorową w kontekście kluczowych schematów interpretacyjnych (irredentyzm – polityka ugody): republikanizm doby napoleońskiej, kaliszanie i doktryna rządów konstytucyjnych (początki liberalizmu), myśl polityczna Wielkiej Emigracji - emigracyjny demokratyzm i monarchizm, ultramontanizm, konserwatyzm krajowy.

Treści kształcenia:

Omówienie myśli republikańskiej i monarchicznej doby przedrozbiorowej, omówienie myśli polskiego oświecenia w Polsce i programów reformy ustroju Rzeczypospolitej (Konarski, Kołłątaj, Staszic, debaty z okresu Sejmu Wielkiego), przedstawienie "przełomu" związanego z uchwaleniem Konstytucji 3 maja i omówienie głównych jego interpretacji w polskiej myśli politycznej, przedstawienie myśli Tadeusza Kościuszki w kontekście idei insurekcyjnej i naczelnikowskiej; zaznajomienie studentów z myślą porozbiorową: republikanizm doby napoleońskiej, doświadczenie Królestwa Kongresowego – doktryna rządów konstytucyjnych i kaliszanie (początki liberalizmu), realizm polityczny Ksawerego Druckiego-Lubeckiego; przedstawienie emigracyjnej myśli politycznej: Mochnecki i krytyka powstania listopadowego, emigracyjny demokratyzm i początki socjalizmu (Lelewel i Towarzystwo Demokratyczne Polskie, Gromady Ludu Polskiego), monarchizm (Hotel Lambert i grupa „Trzeciego Maja”), myśl polityczna Adama Jerzego Czartoryskiego, początki ultramontanizmu, mesjanizm (Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Towiański), demokratyczny radykalizm krajowy, początki krajowego konserwatyzmu i programu pracy organicznej (Paweł Popiel, Aleksander Wielopolski).

1. Republikanizm i monarchizm w tradycji politycznej I RP
2. Republikanizm i monarchizm cd.
3. Myśl polityczna polskiego oświecenia i główne debaty Sejmu Wielkiego
4. Konstytucja 3 maja - interpretacje
5. Początki idei insurekcyjnej: myśl polityczna Tadeusza Kościuszki
6. Doświadczenie polityczne Królestwa Kongresowego: doktryna rządów konstytucyjnych i realizm Druckiego-Lubeckiego
7. Powstanie listopadowe i jego krytyka w polskiej myśli politycznej (M. Mochnecki)
8. Emigracyjna myśl polityczna: o istocie emigracji (M. Mochnecki)
9. Myśl polityczna Towarzystwa Demokratycznego Polskiego i Gromad Ludu Polskiego (demokratyzm i początki socjalizmu)
10. Mesjanizm i ultramontanizm
11. Myśl polityczna Adama Jerzego Czartoryskiego
12. Monarchizm emigracyjny - Janusz Woronicz i grupa Trzeciego Maja
13. Konserwatyzm krajowy - grono krakowskie (P. Popiel, A. Z. Helcel, A. Wielopolski)
14. Konserwatyzm krajowy cd.

Efekty kształcenia:**Wiedza:**

- Student zna na poziomie rozszerzonym terminologię nauk humanistycznych, z którymi powiązana jest wybrana specjalność historii (S_W01).
- Student posiada pogłębioną, uporządkowaną, prowadzącą do specjalizacji, szczegółową znajomość faktografii związanej z historią polskiej myśli politycznej (S_W03).
- Student zna i rozumie metody analizy i interpretacji głównych nurtów polskiej myśli politycznej

(S_W05).

Umiejętności:

- Student potrafi analizować i oceniać źródła będące nośnikami polskiej myśli politycznej i formułować na tej podstawie krytyczne sądy (S_U01)
- Student posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych, w szczególności z dyscyplin istotnych z punktu widzenia studiowanej specjalności (S_U03)

Kompetencje:

- Student jest przygotowany do pełnienia ról społecznych i wykonywania zawodów związanych ze znajomością historii polskiej myśli politycznej (S_K01)

Metody i narzędzia dydaktyczne:

- lektura i analiza tekstu przewodniego
- dyskusja problemowa
- praca w grupach (debaty oksfordzkie)

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

- obecność na zajęciach (max. 2 nieusprawiedliwione nieobecności)
- aktywny udział w zajęciach (mierzony systemem plusów)
- praca zaliczeniowa (ewentualnie)
- zaliczenie ustne pod koniec kursu.

Końcowa ocena będzie wypadkową powyższych czynników.

Lektury podstawowe:

Podstawa to wybrane fragmenty prac omawianych myślicieli, znajdujące się w zbiorze: *Naród – państwo – władza. Wybór tekstów z historii polskiej myśli politycznej*, red. A. Dudek, B. Szlachta, B. Bankowicz i in., Kraków 1996.

Ponadto:

- St. Orzechowski, *Polityka Królestwa Polskiego na kształt arystotelesowskich polityk* wypisana i na świat dla dobra pospolitego trzema księgami wydana, [w:] *Filozofia i myśl społeczna XVI wieku*, red. L. Szczucki, Warszawa 1978 (fragmenty)
- A.M. Fredro, *W obronie liberum veto*, [w:] *Filozofia i myśl społeczna XVI wieku*, red. L. Szczucki, Warszawa 1978.
- A.W. Rzewuski, *O sejmikach*, [w:] *tenże, O rządzie republikańskim*, W. Bernacki, M. Sanek (red.), Kraków 2008.
- P. Skarga, *Kazania Sejmowe* (fragmenty), [w:] *Filozofia i myśl społeczna XVI wieku*, red. L. Szczucki, Warszawa 1978
- K. Warszewicki, *Paradoksy*, [w:] *Filozofia i myśl społeczna XVI wieku*, red. L. Szczucki, Warszawa 1978
- St. Konarski, *Powinności szlachty wobec chłopów w świetle stoicko-chrześcijańskiego prawa natury i praw człowieka oraz Bona consiliorum forma – remedium na historyczny fatalizm i źródło politycznego odrodzenia Polski*, [w:] *Filozofia i myśl społeczna w latach 1700-1830, t. I: okres saski 1700-1763*, red. M. Skrzypek, Warszawa 2000.
- Konstytucja 3 maja 1791 [Ustawa Rządowa], wstęp i oprac. J. Łojek, Lublin 1989.
- T. Kościuszko, *Uniwersał urządzający powinności gruntowe włościan i zapewniający dla nich skuteczną opiekę rządową, bezpieczeństwo własności i sprawiedliwość w komisjach porządkowych* [tzw. Uniwersał Połaniecki], [w:] *Pisma Tadeusza Kościuszki, wybór i wstęp H. Mościcki*, Warszawa 1947.

- [J. Pawlikowski], Czy Polacy mogą się wybić na niepodległość?, wstęp. E. Halicz, Warszawa 1967.
- B. Constant, O monarchii konstytucyjnej i rękojmiach publicznych, wstęp: W. Niemojowski, Warszawa 1831
- W. Niemojowski, Przedmowa tłumacza, [w:] B. Constant, O monarchii konstytucyjnej...
- M. Mochnacki, Kilka listów do wydawcy w niektórych przedmiotach narodowego powstania, „Pamiętnik Emigracji Polskiej”, IX–XI 1832, Paryż.
- M. Mochnacki, Królowie i rewolucja, „Pamiętnik Emigracji Polskiej”, 16 VI 1833, Paryż.
- M. Mochnacki, O rewolucji społecznej w Polsce, „Pamiętnik Emigracji Polskiej”, 23 I 1833, Paryż.
- J. Woronicz, Rzecz o monarchii i dynastii w Polsce, Paryż 1839.
- H. Kajsiewicz, O duchu rewolucyjnym. Wybór pism, oprac. B. Szlachta, Kraków 2009.
- K. Brodziński, O narodowości Polaków, „Pielgrzym Polski”, 1832, Paryż.
- P. Popiel, Choroba wieku, [w:] tenże, Choroba wieku. Wybór pism, oprac. J. Kloczkowski, Kraków 2001.
- A. Z. Helcel, O prawdziwym i fałszywym konserwatyzmie. Wybór pism, oprac. W. Kozub-Ciembroniewicz, Kraków 2007.

Lektury uzupełniające:

Uwagi: